

Field : Sport Psychology

Type : Research Article

Received: 17.08.2016 - *Accepted*: 18.11.2016

Kayak Sporu Yapan Çocukların Dikkat Düzeylerinin İncelenmesi

Mehmet GÖKTEPE¹, Tevfik Cem AKALIN², Meral Miyaç GÖKTEPE³

¹Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bartın, TÜRKİYE

²Bülent Ecevit Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Zonguldak, TÜRKİYE

³Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, TÜRKİYE

E-Posta: mgoktepe06@gmail.com

Öz

Bu çalışma kayak sporu yapan çocukların dikkat düzeylerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Çalışmaya, Ağrı Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünde lisanslı olarak kayak sporu yapan 52 çocuk ve Ağrı ilinde yaşayan 45 spor yapmayan çocuk gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan çocuklara Bourdon (1955) dikkat testi uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizi SPSS 22 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Normallik dağılımı için Shapiro-Wilks testi uygulanmıştır. Gruplar arasındaki karşılaştırmalarda Independent Samples t-testi ve parametreler arasındaki ilişkide pearson momentler çarpım korelasyon testi kullanılmıştır. Elde edilen verilere göre; Kayak sporu yapan çocuklar ile spor yapmayan çocukların dikkat düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Ayrıca spor yapma durumu, baba eğitim durumu, kardeş sayısı ve cinsiyet ile Dikkat düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Araştırma sonucunda, Kayak sporu yapan çocukların dikkat düzeylerinin spor yapmayan çocuklara göre daha iyi olduğu, Ayrıca spor yapma durumu, babaların eğitim durumları, kardeş sayısı ve cinsiyet ile dikkat düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Bu bağlamda çocukların dikkat düzeylerinin gelişimi için spora katılımları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, dikkat düzeyi, kayak sporu

An Analysis of Attention Levels of Children Involved in the Sport of Skiing

Abstract

This study aimed to determine the attention levels of children involved in skiing. 52 children who were licenced skiing athletes in Ağrı Province Directorate of Youth Services and Sport, and 45 children living in Ağrı but who did not do any sports participated in the research on the basis of volunteering. Bourdon's (1955) Attention Test was given to the participants. The data were analysed on the SPSS 22 programme. Shapiro-Wilks test was applied for normality distribution. The Independent Samples t-test was used in comparisons between the groups while Pearson's Moments Multiplication Correlations test was used in the correlations between the parameters. Following the analyses performed, it was found that there were significant differences between children involved in skiing and those who were not involved in any sports ($P<0.05$). Besides, it was also found that there were statistically significant differences between children's levels of attention in terms of whether or not doing sport, their father's educational status, the number of their brothers and sisters, and gender ($P<0.05$). In consequence, it may be stated that children who are involved in skiing sport have better levels of attention than those who are not involved, and also that there are significant correlations between them in terms of whether or not doing sport, their father's educational status, the number of their brothers and sisters, and gender. Therefore, it can be recommended that children participate in sport activities for the development of their attention levels.

Keywords: Children, levels of attention, skiing

Giriş

Dikkat, algıladıklarımızı süzgeçten geçirme, çeşitli algılarımızı dengeleyebilme ve bu algıladıklarımıza duygusal önem ekleyebilme süreçlerini de içermektedir. Düşünce süreçlerini kontrol edebilme ve bir göreve konsantre olabilme yeteneğinin, sporda etkili performans için gerekli anahtar öğedir (Williams, 1993).

Spor da performansını başarılı bir şekilde sergilemek için sporcuların amaçları doğrultusunda ilgisi olmayan uyaranları göz ardı ederken ilgili uyaranlara konsantre olmalıdır. Sporcunun karşılaşma öncesi ve esnasında oluşan stres, psikolojik baskılara rağmen konsantre durumunu müsabaka boyunca devamını sağladığı sürece başarısı arttıracaktır. Sporda Dikkat, düşünme, algılama ve hayalden meydana gelen psikolojik fonksiyonları ‘bilinçli dikkat’ olarak tanımlayabiliriz. Dikkat yoğunluğu ise bu bilinçli hareketlenmeyi sağlayan yetenek olarak kendisini gösterir. Böylece algı sınırlı bölümü bilincimize yönelir. Diğer uyarıcılar ise elenir yani bilinçdışı kalır (Tavacıoğlu, 1999). Sportif faaliyetlerde kişinin anlık dikkat düzeyi, başarıya katkısı olan önemli faktörlerden biridir. Fiziksel aktivite sırasında beyin elektriksel aktivitesinin kestirimine yönelik yapılan çalışmalar, fiziksel hareketin ortaya çıkardığı gürültü nedeniyle kısıtlı kalmıştır (Thompson ve ark., 2008). Spor da beceri gösterilirken, dikkatte daralma ve genişlemeler yanında dikkatin hangi yöne doğru olduğu da çok önemlidir. Sporcu zaman zaman dikkatini içe kaydırmak, zihninde planlama ve tasarlama yapmak, zaman zaman da dikkatini dışa kaydırmak ve ne olup bittiğini izlemek durumundadır (Özerkan, 2004). Sporcular düşünme, planlama ve analiz etmeye gereksinimleri olduğunda, geniş-içsel odağı kullanırlar. Sporcuların bir defada birçok şeye dikkat edebilmeleri için dikkat odağı geniştir ve bilgi işlemin oluşması gerektiği için odağın yönü içseldir. Dikkat geçmiş deneyimlere ve strateji çeşitlerine odaklanmaktadır. Diğer zamanlarda sporcu, karmaşık ve çabuk değişen çevrenin farkında olmak ve ona göre tepki vermek için durumu değerlendirmeye gereksinim duyar. Böyle durumlarda geniş-dışsal odak kullanılır. Dışsal ipuçlarını çabucak değerlendirmek zorundadır ve sonra göreve ilişkin olan biri seçilir (Tavacıoğlu, 1999).

Kayak sporunu orta dereceden yüksek dereceye aerobik ve çok yüksek düzeyde anaerobik gücü gerektirir aerobik ve anaerobik gücün yanı sıra; hız, çabukluk, denge ve koordinasyon gibi motor yetenekleri de gerektirir (White ve Johnson, 1993). Biomotor ve Psikolojik özellikler içerisinde dikkat düzeyi ve konsantrasyon da kayak sporu için son derece önemlidir. Hareketlerimizi düşünerek yaptığımızda yavaşlarız ve hareketi düşündüğümüzden konsantrasyonumuzu kaybederiz. Koşarken hiç birimiz hangi adımımızı atmamız gerektiğini düşünmeyiz. Fakat kapıya girmek için pozisyon alan bir kayakçı zor bir zeminde dengesinin bir kısmını da düşünsel düzeyde sağlamaya çalıştığında denge sağlama eylemi yavaşlar, asıl düşünmesi gereken kapı geçişine yeterli konsantrasyon sağlayamayabilir. Kayakçılar sis, karanlık, konsantrasyon kaybı gibi görme onayı azalan durumlarda görme onayına ihtiyaçları oranında risk altındadır (Aktaş, 2009). Kayak sporu, hızlı kaymaktan çok, düzgün teknikle kaymaya konsantre olunmalı. Dikkat düzeyinin her zaman üst düzeyde olması kayak sporu için çok önemlidir. En ufak dikkat eksikliği beraberinde ciddi aksilikler doğurabilir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı kayak sporu yapan çocukların dikkat düzeylerinin incelenmesidir.

Yöntem

Çalışmaya, Ağrı Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünde lisanslı olarak kayak sporu yapan 32 sporcu ve Ağrı ilinde yaşayan 45 spor yapmayan çocuk gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmaya katılmayı kabul eden her çocuğa öncelikle çalışmanın içeriği tüm ayrıntıları ile anlatılmıştır. Araştırmaya katılan çocukların dikkat düzeyini belirlemek için Bourdon (1955) dikkat testi uygulanmıştır (Kaymak, 2003; Karaduman, 2004; Demirova, 2008; Tunç, 2013). Çalışmamız için Ağrı Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünden izin alınmıştır, Spor yapmayan çocuklar için ise velilerinden izin alınmıştır.

Bourdon Dikkat Testi:

Bu Testin amacı bireylerin dikkat düzeylerini ölçmektir. Testi uygulamadan önce bireylere testle ilgili gerekli bilgiler verilmeli ve Kişisel bilgi formu doldurtulmalıdır. Çocuklara bir sayfa üzerine gelişi güzel dizilmiş harfler verilir. Bu harfler belli ve düzenli aralıklarla dizilmiştir. Her sayfada 407 harf bulunur. Her sayfada da 20 satır vardır. Sayfadaki her harfin sayısı bilinir. Deneme için hazırlanan yaprakta 150 tane (a), 75 tane (g), 50 tane (b) ve 25 tane (d) harfi vardır. Bourdon denemesinde 9-20 yaşları arasındaki bireylere uygulanır. Her bölüm için olmak üzere toplam 5dk süre verilir ve bireyle “Önünüzdeki sayfada bulunan bütün a, b, d ve g harflerinin altlarını kurşun kalemle çizeceksiniz. Bir satırı gözden geçirirken yalnız bir harfi işaretlemeyeceksiniz. Satırdaki tüm a, b, d ve g harflerinin altını çizeceksiniz” şeklinde yönerge verildi. Testin sona ermesiyle çizgiler sayılarak testin değerlendirilmesi yapıldı.. Testin değerlendirilmesinde, çocukların verdiği doğru cevaplar dikkate alınmıştır. Her doğru cevap bir puan olarak kabul edilmiştir. Testten alınabilecek en yüksek puan 118 olarak belirlenmiştir. Bireyin puanının yükselmesi, dikkat düzeyinin arttığını göstermektedir (Brickenkamp ve ark., 1975; Karaduman, 2004), tarafından yapılan araştırmada Bourdon Dikkat Testi'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. 4. ve 5. sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 150 öğrenciye 15 gün ara ile test tekrar uygulanarak iki değerlendirme arasındaki korelasyon katsayısı .78 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

İstatistiksel değerlendirme SPSS 22.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler yüzde, frekans ve ortalama, standart sapma olarak sunulmuştur. Normallik dağılımı için Shapiro-Wilks testi uygulanmıştır. Veriler Normal dağılım gösterdiği için parametrik testler tercih edilmiştir. Gruplar arası karşılaştırmalarda Independent Samples t- testi, parametreler arasındaki ilişkide ise pearson momentler çarpım korelasyon testi kullanılmıştır. Sonuçlar % 95 güven aralığında değerlendirildi ve $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edildi

Bulgular

Tablo 1. Çalışmaya katılan çocukların fiziksel ve demografik özelliklerine ilişkin yüzde ve frekansların dağılımı

Özellikler		Kayak Sporu Yapan		Spor Yapmayan	
		Frekans	%	Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	22	40	26	57,8
	Kız	33	60	19	42,2
Yaş	14	17	30,9	19	42,2
	15	38	69,1	26	57,8
Babanın Eğitim Durumu	İlkokul	47	85,5	36	80,0
	Ortaokul	2	3,6	5	11,1
	Lise	6	10,9	4	8,9
	Lisans	0	0	0	0
	Yüksek Lisans	0	0	0	0
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	51	92,7	25	55,6
	Ortaokul	3	5,5	15	33,3
	Lise	1	1,8	5	11,1
	Lisans	0	0	0	0
	Yüksek Lisans	0	0	0	0
Aile Aylık Gelir Düzeyi	750 TL Altı	28	50,9	0	0
	750–1000 TL Arası	23	41,8	10	22,2
	1000–1500 TL Arası	3	5,5	27	60,0
	1500–2000 TL Arası	0	0	0	0
	2000 TL Üzeri	1	1,8	8	17,8
Kardeş Sayısı	1	0	0	0	0
	2	1	1,8	0	0
	3	2	3,6	0	0
	4	18	32,7	9	20,0
	5 ve üzeri	34	61,8	36	80,0
Daha Önce Geçirdiği Rahatsızlık durumu	Var	1	1,8	0	0
	Yok	54	98,2	45	100,0
Anne ve Baba Birlikte mi Yaşıyor	Evet	53	96,4	36	80,0
	Hayır	2	3,6	9	20,0
Evde Kendilerine ait oda var mı?	Var	0	0	4	8,9
	Yok	55	100,0	41	91,1
Günlük Uyku Süresi	6	11	20,0	32	71,1
	7	43	78,2	0	0
	8	1	1,8	9	20,0
	9	0	0	4	8,9
	10	0	0	0	0

Tablo 2. Çalışmaya katılan çocukların dikkat düzeylerinin tanımlayıcı istatistiği

Gruplar	N	Yaş	Min.	Max.	Ort.	SS
Kayak sporu yapan	22	Erkek	44,00	119,00	96,55	28,87
	33	Kız	20,00	112,00	74,94	25,73
	55	Toplam	20,00	119,00	83,58	28,82
Spor yapmayan	26	Erkek	19,00	113,00	80,58	31,26
	19	Kız	28,00	92,00	57,32	24,79
	45	Toplam	19,00	113,00	70,76	30,68

Tablo 2’de Dikkat düzeyi ortalama değerleri incelendiğinde; kayak sporu yapanların yapmayanlara göre daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kayak sporu yapan ve spor yapmayan çocuklarda erkeklerin kızlara göre daha iyi dikkat düzeylerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan erkek ve kızlara ilişkin dikkat düzeyi değerlerinin gruplar arası karşılaştırılması

			N	X	SS	SD	t	p
Dikkat Düzeyi	Erkek	Kayak Sporunu yapan	22,00	96,55	28,87	45,62	1,83	0,07*
		Spor yapmayan	26,00	80,58	31,26	46,00		
	Kız	Kayak sporu yapan	33,00	74,94	25,73	33,00	2,41	0,02*
		Spor yapmayan	19,00	57,32	24,79	38,85		
	Genel	Kayak Sporunu yapan	45,00	70,76	30,68	98,00	2,15	0,03*
		Spor yapmayan	55,00	83,58	28,82	91,57		

*(p < 0.05)

Tablo 3’de çalışmaya katılan kayak sporu yapan çocuklar ile spor yapmayan çocukların dikkat düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0.05). Bu bağlamda Kayak sporu yapan erkek ve kız sporcularının dikkat düzeyleri spor yapmayan çocuklarınkine göre daha iyi olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4. Araştırmaya katılan çocukların fiziksel ve demografik özellikleri ile dikkat düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan pearson korelasyon analizi sonuçları

Pearson Korelasyonu		Dikkat Düzeyi
Brans	r	0,21
	p	0,03*
Cinsiyet	r	0,32
	p	0,00**
Yaş	r	0,06
	p	0,57
Babamın Eğitim Durumu	r	0,27
	p	0,01*
Anne Eğitim Durumu	r	0,03
	p	0,73
Aile Aylık Gelir Düzeyi	r	0,01
	p	0,92
Kardeş Sayısı	r	0,25
	p	0,01*
Daha Önce Geçirdiği Rahatsızlık Durumu	r	0,13
	p	0,19
Anne ve Baba Birliktelik Durumu	r	0,19
	p	0,05
Evde Kendilerine Ait Oda Var Mı?	r	0,16
	p	0,10
Günlük Uyku Süresi	r	0,07
	p	0,52

*($p < 0.05$), ** ($p < 0.05$)

Tablo 4’de Yapılan pearson korelasyon istatistik yöntemi sonucu çalışmaya katılan çocukların spor yapma durumu, babalarının eğitim durumları, kardeş sayısı ve cinsiyet ile Dikkat düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Kayak sporu yapan çocukların dikkat düzeylerinin incelenmesi amacıyla yaptığımız çalışmada, kayak sporu yapan erkek ve kız sporcuların dikkat düzeyleri spor yapmayan çocuklarınkine göre daha iyi olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$).

Bourdon dikkat testi ölçeğiyle yapılan 14-15 yaş grubu Golf sporu yapan bireylerin dikkat düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılan bir çalışmada, golf sporu egzersizlerinin bireylerin dikkat düzeylerini olumlu yönde etkilediğini tespit edilmiştir (Tunç, 2013; Akcınllı, 2005). Sekiz yaş grubu çocuklarda hareket eğitimi ile dikkat ve hafıza gelişiminin ilişkisi isimli çalışmada hareket eğitiminin dikkat ve hafıza gelişimi üzerinde olumlu etkisinin olduğunu saptamıştır. Beden eğitimi dersinde eğitsel oyun uygulamalarının çocukların dikkat düzeylerine etkisinin incelendiği çalışmada, 9-13 yaş grubu öğrencilere 8 hafta uygulanan eğitsel oyun programının dikkat düzeyini etkilediği, eğitsel oyun programı uygulanan deney grubu dikkat değerlerinin kontrol grubu dikkat değerlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Akandere ve ark., 2010). Özdemir’in (20) yapmış olduğu çalışmanın sonucunda, sporcu olan öğrencilerin sporcu olmayanlara göre daha dikkatli olduğu ve spor yapma yılının önemli farklılık oluşturduğunu tespit edilmiştir. Üniversiteli sporcu ve sporcu

olmayan öğrencilerin dikkat seviyelerinin karşılaştırılması” adında bir çalışma yapmıştır. Yapılan araştırma sonucunda sporcu olan öğrencilerin sporcu olmayanlara göre daha dikkatli olduğu ortaya çıkmıştır (Özdemir, 1990). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin dikkat toplama düzeyi, benlik algısı ve başarı düzeylerine etkisinin incelendiği bir çalışmada, dikkat toplama eğitimi uygulamalarının, öğrencilerin dikkat toplama düzeylerinde anlamlı farklılıklara neden olduğu fakat öğrencilerin sınıf düzeyleri ve cinsiyetlerine göre herhangi bir farklılık olmadığı bulunmuştur (Karaduman, 2004). İlköğretim çağında öğrencilerin düzenli yapılan sporun dikkat üzerine etkisinin araştırılması isimli çalışmada, ilköğretim öğrencilerin bulgularına bakıldığında spor yapanların spor yapmayanlara oranla %83 daha dikkatli olduğu yapılan testlerle saptanmıştır (Adsız, 2010). Masa tenisi egzersizi yapan çocukların dikkat düzeylerinin incelenmesi amacı ile yapılan çalışmada masa tenisi egzersizlerinin 9-13 yaş grubu çocuklarda dikkat özelliklerine olumlu yönde etki ettiği tespit edilmiştir (Asan, 2011). Bir diğer çalışma ise 2007 yılında Sema Can tarafından ortaya konmuş ve 10-12 yaş grubundaki erkek tenisçiler ve aynı yaş grubundaki sedanterlerin dikkat ve reaksiyon zamanlarının karşılaştırılmasını baz almaktadır. Elde edilen bulgulara göre, düzenli egzersiz yapan masa tenisçilerinin, tenisçilere ve sedanterlere göre düşük dikkat ve reaksiyon zamanı verilerine sahip oldukları görülmüştür (Can, 2007). Yukarıda yapılan çalışmaların sonuçları yapmış olduğumuz çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Ayrıca yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz diğer bulgular ise; çocukların spor yapma durumu, babalarının eğitim durumları, kardeş sayısı ve cinsiyet ile Dikkat düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$).

Araştırma sonucunda, Kayak sporu yapan çocukların dikkat düzeylerinin spor yapmayan çocuklara göre daha iyi olduğu, Ayrıca spor yapma durumu, babaların eğitim durumları, kardeş sayısı ve cinsiyet ile dikkat düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

Bu bağlamda spor yapan çocuklarda dikkat ve hafıza gelişimine yol açabilecek, temel hareket ve hareket örüntülerine dayanan planlanmış oyun ve benzeri etkinlikler oldukça yararlı olabilmektedir. Bu sayede çocukların algılama, dikkat ve hafızada tutabilme yetileri artmaktadır. Bu durum çocukların öğrenmelerindeki ilgi ve istekliliği artırırken diğer yandan da çocukların kendilerine duydukları özgüvenleri de olumlu olarak artabilecektir (Yurdakul ve ark., 2012).

Çalışmamızın sonuçlarına göre çocukların dikkat düzeylerinin gelişimi için spora katılımları önerilebilir. Ayrıca baba eğitim durumu, kardeş sayısı ve cinsiyet ile dikkat düzeyi arasındaki ilişkisi farklı yöntemlerle ve farklı yaş grupları üzerinde gerçekleştirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

Adsız E (2010). İlköğretim Çağındaki Öğrencilerde Düzenli Yapılan Sporun Dikkat Üzerine Etkisinin Araştırılması, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, İzmir.

Akandere M, Baştuğ G, Asan R, Baştuğ K (2010). Çocuklarda eğitsel oyunun dikkat üzerine etkisi, International scientific conference 'perspectives in physical education and sport 21-23 May, 2010, Constanta Romania.

Akcınlı N (2005). Sekiz Yaş Grubu Çocuklarda Hareket Eğitimi ile Dikkat ve Hafıza Gelişiminin İlişkisi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Manisa.

Aktaş S (2009). Elit Düzeydeki Alp Disiplini Kayakçılarında Dengenin Performans Üzerine Etkisi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Niğde.

Asan R (2011). Sekiz Haftalık Masa Tenisi Egzersizinin 9-13 Yaş Arası Çocuklarda Dikkat Üzerine Etkisi, Konya, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Brickenkamp R, Bleck I, Dzida W, Heinrich P, Hellwig H J, Krüger- Naumann R, Rothe R, Speck D, Speck R & Thiede L (1975). Handbuch psychologischer undpaedagogischertests. Göttingen: Verlag für Psychologie.

Can S (2007). Tenis sporcularının sedanterlerle dikkat ve reaksiyon zamanlarının karşılaştırılması.Sy:59-60-61-62.

Demirova G (2008). Piyano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Karaduman BD (2004). Dikkat Toplama Eğitim Programının İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Dikkat Toplama Düzeyi, Benlik Algısı ve Başarı Düzeylerine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaymak S (2003). Dikkat Toplama Eğitimi Programının İlköğretim 2. Ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Dikkat Toplama Becerilerinin Geliştirilmesine Etkisi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler (Eğitimin Psikolojik Temelleri) Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

Özdemir MY (1990). Üniversiteli Sporcu ve Sporcu Olmayan Öğrencilerin Dikkat Seviyelerinin Araştırılması, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek lisans Tezi, İstanbul.

Özerkan KN (2004). Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar, Nobel Yayın,Ankara; s.23.

Tavacıoğlu L (1999). Spor Psikolojisi Bilişsel Değerlendirmeler, Bağırhan Yayinevi, Ankara; s.54-55.

Thompson T, Steffert T, Ros T, Leach J & Gruzelier J (2008). EEG applications for sport and performance. Methods, 45(4), 279-288.

Tunç A (2013). Golf Sporunu Yapan Çocukların Dikkat Düzeylerinin İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

White AT & Johnson SC (1993). Physiological aspects and injury in elite Alpine skiers. Sports medicine (Auckland, NZ), 15(3), 170-178.

Williams JME (1993). Applied sport psychology: Personal growth to peak performance . Mayfield Publishing Co.

Yurdakul NA, Çamlıyer H, Karabulut N & Soytürk M, (2012). Sekiz Yaş Grubu Çocuklarda Hareket Eğitiminin Dikkat Ve Hafıza Gelişimine Etkileri. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilim Dergisi; 14 (1): 103-108.